

Puščavska pustolovščina in neznane dežele: opis države

A Desert Adventure and Unknown Lands: A Description of a Country

Polonca Tratar Božič

Izvleček

Učenci v 7. razredu pri pouku slovenščine spoznajo, kako opisati državo, pri pouku so aktivno vključeni in novo snov spoznajo ob igri in s sodelovalnim učenjem. Učiteljica se je odločila, da bo pouk organizirala tako, da bodo učenci pri delu uporabljali različne vire. Ob bralni strategiji so učenci pozorni na branje z razumevanjem in na določanje ključnih besed. Na podlagi vzorčnega besedila sami oblikujejo kriterije uspešnosti za tvorjenje opisa države. V naslednjem koraku pa sami tvorijo opis poljubne države, podatke pa poiščejo v različnih virih, ki so jim na voljo. Ob tem je pomembno tudi, da navedejo, katere vire so uporabili, in učiteljica jim poda navodilo, kako le-te navesti. Ves čas dela z viri sta jim na voljo navodilo in vzorec navajanja virov, s katerim si lahko pomagajo. Dodana vrednot tega opisanega primera je tudi povezava z geografijo in knjižničnimi vsebinami.

Ključne besede:

delo z viri, raziskovanje,
navajanje virov,
medpredmetno povezovanje

UDK 37.091.2:027.8

Abstract

In Slovenian language class in the 7th grade students learn how to describe a country; they are actively involved in the lessons and learn about the new topic through play and cooperative learning. The teacher decided to organize the lessons so that the students would work with different sources. By employing a reading strategy, the students make sure that they read with comprehension and identify the keywords. The students develop their own success criteria for preparing a description of a country based on a sample text. In the next step they create their own description of a random country, looking up the information in the different sources available. It is also important that they mention the sources they used; the teacher gives them instructions on how to cite the sources used. While working with sources, they can refer to the instructions and the sample citations at any time. The added value of the example described is its link with geography and library contents.

Keywords:

working with sources,
research, citing sources,
cross-curricular integration

UVOD

Te dejavnosti so bile izvedene v 7. razredu pri pouku slovenščine kot primer opisa države.

IZBRANI TEMELJNI GRADNIK: odziv na besedilo in tvorjenje besedil (8. gradnik)

Drugi podporni gradniki: besedišče, razumevanje besedil (7. gradnik)

UČNI CILJI

Operativni cilji učnega načrta (tudi procesni):

- brati neumetnostno besedilo določene vrste (opis države);
- po branju besedila:
 - strukturirano povzeti temo, podtemo, bistvene podatke in logična razmerja med njimi (izdelajo miselni vzorec) ter obnoviti besedilo;
 - vrednotiti zanimivost, verodostojnost, razumljivost in uporabnost besedila ter utemeljiti svoje mnenje;
 - predstaviti zgradbene in jezikovne značilnosti opisa države;
- tvoriti opis države;
- vrednoti izdelke sošolcev;
- navesti vire.

Učenci znajo:

- prepoznati in naštet značilnosti opisa države;
- tvoriti poljuben opis države.

Standardi znanja

Standardi znanja/učni dosežki:

Učenec:

- posluša (in gleda) oz. bere neumetnostna besedila, svoje razumevanje besedila pa dokaže tako, da:
 - strukturirano povzame temo, podtemo, bistvene podatke in logična razmerja med njimi ter obnovi besedilo;
 - določi dominantno vrsto besedila in utemelji svojo odločitev;
 - vrednoti besedilo in utemelji svoje mnenje;
 - tvori besedilnovrstno ustrezna, smiselna in razumljiva besedila, skladna z jezikovno in slogovno normo knjižne zvrsti.

KNJIŽNIČNE VSEBINE

- Delo z viri,
- navajanje virov,
- kriteriji za izbor gradiva.

NAMEN SKLOPA/DEJAVNOSTI	DEJAVNOSTI ZA DOSEGANJE CILJEV	DOKAZI (Na temelju česa vemo, da je učenec nekaj dosegel?)
Namen učenja: • <u>poznam</u> značilnosti besedilne vrste (opis države); • <u>znam</u> tvoriti opis poljubne države; • iz različnih virov <u>znam</u> pridobiti podatke in jih ustrezno <u>uporabiti</u> pri tvorjenju besedila; • <u>znam vrednotiti</u> ustreznost besedil sošolcev in <u>utemeljiti</u> pomanjkljivosti besedil.	Učne dejavnosti, metode: 1. ura Uvodna motivacija: Podam navodilo, da si vsak zamisli eno državo, o njej zabeleži tri trditve (kot uganka). Pozovem posameznike, da preberejo svoje trditve. Preostali ugibajo, za katero državo gre. Diagnosticiranje predznanja: Razdelim gradivo (Priloga 1). Podam navodilo za delo v paru: Navedi podatke, s katerimi bi prijatelju iz Avstralije predstavil neko državo, npr. Slovenijo. Vodim pogovor o zapisanem, podatke, ki ji navaja posamezna dvojica, zapisujem na tablo.	Uganka o državi v zvezku Zapis podatkov o državi v zvezku

NAMEN SKLOPA/DEJAVNOSTI	DEJAVNOSTI ZA DOSEGANJE CILJEV	DOKAZI (Na temelju česa vemo, da je učenec nekaj dosegel?)
Kriteriji uspešnosti: Uspešen sem, ko: - bom naštel značilnosti besedilne vrste (opis države); - bom iz različnih virov izluščil podatke in zapisal miselni vzorec o poljubni državi; - ko bom napisal opis poljubne države; - ko bom podal povratno informacijo sošolcu na njegov opis države.	Namen učenja: Razložim namen učenja: spoznali bodo, kako je zgrajeno besedilo opis države, kaj je značilno za besedilno vrsto opis države, in tvorili opis poljubne države. 2. ura Procesno učenje Podam navodilo, da pripravijo gradivo (Priloga 1) in sledijo 3. točki (branje in razčlenjevanje opisa države v DZ). Predlagam bralno strategijo. Branje, izpis neznanih besed, razlaga neznanih besed sošolcu, izpis ključnih besed ob vsakem odstavku. Vodim poročanje o rešitvah in pogovor o tem, ali so navajali podobne podatke za predstavitev države prijatelju, kot so jih našli v besedilu o Finski. 3. ura Kriteriji uspešnosti Podam navodilo, da preberejo zapis o besedilni vrsti v DZ, str. 38, in podčrtajo bistvene podatke. S pomočjo tega zapisa oblikujejo kriterije uspešnosti za tvorjenje opisa države. Zapišejo jih v gradivo (Priloga 1). Vodim poročanje o zapisanih kriterijih uspešnosti, učenci jih po potrebi dopolnijo. Podam navodilo, da si izberejo poljubno evropsko državo in do prihodnjic prinesejo 3 vire o njej. 4., 5. ura (blok ura) Pregledam, ali imajo učenci s sabo gradivo in vire za izbrano državo. V učilnici je pripravljenih še nekaj knjig za učence, ki nimajo virov. Ti si jih izberejo. <u>Navajanje virov</u> Učencem v skupinah po 3 ali 4 (odvisno od tega, kako sedijo) razdelim ovojnice. V njih so na kartončkih zapisani elementi navajanja virov (avtor, naslov knjige, ime založbe, leto izida, kraj izida; z drugo barvo pa ločila: pika, vejica, dvopičje). Podam navodilo, da sestavijo zaporedje elementov navajanja virov. Pred uro pa sem prilepila na spodnji rob table enako, kot morajo sestaviti učenci. Tako si lahko pomagajo tudi s tablo. Preverim pri vsaki skupini pravilnost in potem še frontalno razložim ob tabli, kjer imamo že prilepljen način navajanja virov. Nato podam navodilo, da v gradivo (Priloga 1) zapišejo svoje vire, ki so jih prinesli s sabo.	Rešene naloge v DZ Izpolnjeno gradivo (Priloga 1) Rešeno gradivo (Priloga 1) Opis države v zvezku Natipkano besedilo opis države

NAMEN SKLOPA/DEJAVNOSTI	DEJAVNOSTI ZA DOSEGANJE CILJEV	DOKAZI (Na temelju česa vemo, da je učenec nekaj dosegel?)
	Po potrebi pomagam posameznikom. Učenci ISDP/DSP (izvajalka ISDP izvaja učno pomoč v oddelku): • dobijo vire in gradivo v učilnici; • lotijo se naloge: tvorjenje besedila. S pomočjo virov izdelajo miselni vzorec in ga nato pretvorijo v besedilo. 6. ura Medvrstniška povratna informacija in PI učitelja Zamenjajo si zvezke, berejo opise držav in pišejo PI sošolcu v gradivo (Priloga 1). Besedilo izboljšajo in dajo v pregled učiteljici. Samoevalvacija Zapišejo samooceno dela v gradivo. Učenci tujci opisujejo svojo državo. Medpredmetno povezovanje: Znanje bodo uporabili in predstavili pri geografiji, kjer bodo izvedli predstavitev izbrane države, ki bo del ustnega ocenjevanja.	

POLONCA TRATAR BOŽIČ, prof. slovenščine, univ. dipl. pedagog, zaposlena na Osnovni šoli Bršljin
Naslov: Osnovna šola Bršljin, Kočevarjeva ulica 40, 8000 Novo mesto
E-naslov: polonca.tratarbozic@brsljin.si

PRILOGA 1: Dokazi

OPIS DRŽAVE (DELO Z VIRI): 7. RAZRED

november 2019

ISKANJE PREDZNANJA O OPISU DRŽAVE

Navedi 10 podatkov, ki jih mora – po tvojem mnenju – vsebovati vsak opis države. Po pogovoru s sošolci in učiteljico dodaj še podatke, ki jih še nisi navedel/-la.

OBLIKOVANJE KRITERIJEV ZA OPIS DRŽAVE

Sodeluj v pogovoru z učiteljico in sošolci o tem, kakšen je dober opis države.

[illegible]

BRANJE IN RAZČLENJEVANJE OPISA DRŽAVE V DELOVNEM ZVEZKU

Preberi opis države v DZ18 z naslovom Finska na straneh 34–35 in reši naloge od 1 do 13.

Skupaj s preostalimi učenci sodeluj pri poročanju o rešitvah, morebitne napake ustrezno popravi.

RAZMISLEK O DELU Z VIRI

Navedi 5 različnih virov, iz katerih bi sam/-a črpal/-a podatke za opis države. Med navedenimi viri podčrtaj tiste, ki so za sestavo opisa države bolj primerni. Navedi 2 razloga, zakaj so podčrtani viri primernejši od preostalih.

Kako pravilno navajamo knjižne in spletne vire (oz. katere podatke o viru moramo sploh navesti)?

AVTOR: NASLOV VIRA, KRAJ IZIDA: ZALOŽBA IN LETO IZIDA.

Vogel, Čuden, Košak: Slovenščina 7, samostojni delovni zvezek v 7. razredu OŠ, Ljubljana: Mladinska knjiga 2018.

TVORJENJE OPISA DRŽAVE

1. Izberi si poljubno evropsko državo, nato pa najdi 3 različne pisne vire, ki vsebujejo podatke za opis te države. Prednost imajo seveda knjige, kot pomožni vir pa lahko uporabiš tudi splet.
2. V izbranih virih si preberi vse, kar piše o tej državi. Izpiši vse bistvene podatke (v obliki miselnega vzorca ali po alinejah).
3. Miselni vzorec pretvori v BESEDILO (podatke smiselno razvrsti – začni z lego države, končaj z znanimi osebami). Besedilo seveda razdeli na smiselne odstavke. V besedilu odpravi morebitne jezikovne in slogovne napake, pri čemer naj ti pomaga sošolec oz. sošolka. Besedilo napiši v zvezek.
4. Ustrezno navedi vse vire, ki si jih uporabil/-a pri sestavi svojega besedila.

IME DRŽAVE:

POVRATNA INFORMACIJA UČITELJICE in SOŠOLCA ter IZBOLJŠEVANJE BESEDILA

Pokaži svoj opis države enemu od sošolcev in učiteljici, ki naj ti napišeta vsak svojo povratno informacijo. Na podlagi njunih pripomb besedilo izboljšaj ter ga doma pretipkaj na računalnik (velikost črk 12, navajanje virov)

POVRATNA INFORMACIJA SOŠOLCA OZ. SOŠOLKE:

POVRATNA INFORMACIJA UČITELJICE:**SAMOOCCENA LASTNEGA DELA**

Razmisli in napiši, v čem si bil pri opisovanju države uspešen in v čem potrebuješ še nekaj vaje. Pomagaj si s kriteriji za sestavo besedila, ki smo jih skupaj oblikovali. Razmisli tudi o svojem delu z viri. Pomagaj si z vprašanji.

Zapiši, katere in koliko različnih virov si uporabil/-a (zakaj) ter ali so bili v njih vsi potrebni podatki.

Presodi verodostojnost svojih virov (na podlagi avtorja, kraja, letnice objave, vrste vira – knjižni, spletni, ustni ...). Ali si svojim izbranim virom povsem zaupal/-a? Zakaj?

Navedi vsaj en primer, ko so se podatki o državi v različnih virih razlikovali. Skušaj zapisati, zakaj je bilo tako.

Ali je bil v tvojih virih tudi kak napačen podatek? Pojasni, zakaj je po tvojem mnenju prišlo do napake.

Zapiši, kateri vir se je izkazal za najbolj uporabnega. Skušaj zapisati, zakaj je bilo tako.

Povej, kako boš v prihodnje izbiral/-a in uporabljal/-a vire.

MEDPREDMETNO POVEZOVANJE

Državo, ki si jo opisal, lahko predstaviš pri geografiji. Pripravi prosojnice, nato se pripravi na predstavitev. Z učiteljico pri geografiji se dogovori za termin predstavitve.

OCENJEVANJE

Državo sem predstavil (datum) Ocena:

Učenec brez svojih virov si gradivo poišče v razredu.

Učenci navajajo virov.

OPIS DRŽAVE (DELO Z VIRI): 7. razred

ISKANJE PREDZNANJA O OPISU DRŽAVE

Navedi 10 podatkov, ki jih ena - po besedilu mislimo - vsebujejo vsake države. Po razpisu v tabeli in skrajno dobesedno besedilo, ki jih še nisi našel/a!

OBKROJEVANJE KRITERIJEV ZA OPIS DRŽAVE

Sodeluj v pogovoru z učiteljem in sošolci o tem, kakšen je dober opis države.

Pri tvorjenju opisa poljubno državo boš uporabil, če boš...	(ustrezno) DA	(pomembno) DELNO	(neustrezno) NE
Prebrskaj dal naprej (v isto državo)			
Prebrskaj naprej levo			
Prebrskaj naprej desno			
Prebrskaj naprej vzhajno			
Prebrskaj naprej zahajno			
Prebrskaj naprej proti severu			
Prebrskaj naprej proti jugu			

BRANJE IN KAZNOJEVANJE OPISA DRŽAVE V DELOVNEM ZVEZKU

Preberi opis države v ZVEZBU in razpisno formo na straneh 44-45 in reši nalogo od 1 do 13. Skupaj s sošolci učenci izdelaj priporočila za rešitve, morebitne napake ustrezno popravi.

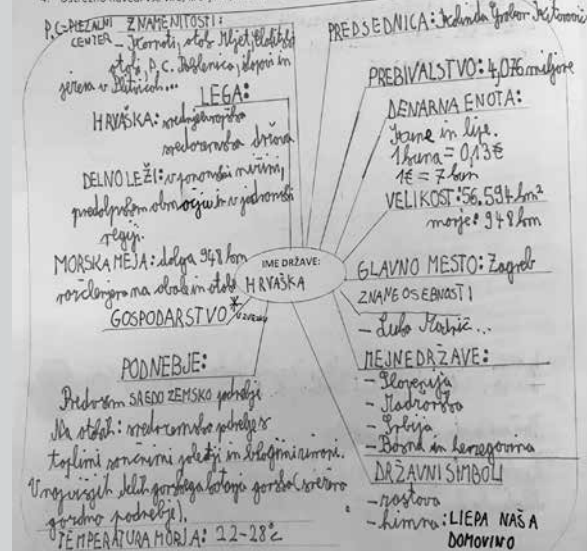
KAZNOSILEK O DELU Z VIRI

Navedi 3 različne virov, iz katerih si sam/a državo/a podatke za opis države. Med navajenimi viri podpiši tiste, ki so te najbolj koristili pri branju. Navedi 2 razloga, zakaj so podrobni viri bolj primerni od tabele virov.

Zapis kriterijev uspešnosti

TVORJENJE OPISA DRŽAVE

- Izberi si poljubno evropsko državo, nato pa najdi 3 različne pisne virov, ki vsebujejo podatke za opis te države. Prednost imajo seveda knjige, kot pomočni vir pa lahko uporabiš tudi splet.
- V izbranih virih si preberi vse, kar piše o tej državi. Izpisi vse bistvene podatke (v obliki miselnega vzorca ali po alinejah).
- Miselni vzorec pretvori v BESEDILO (podatke smiselno razvrsti - začni z lego države, končaj z znanimi osebnimi). Besedilo seveda razdeli na smiselne odstavke. V besedilu odpravi morebitne jezikovne in slogovne napake, pri čemer naj ti pomaga sošolec oz. sošolka. Besedilo napiši v zvezek.
- Ustrezno navedi vse virov, ki si jih uporabil/a pri sestavi svojega besedila.

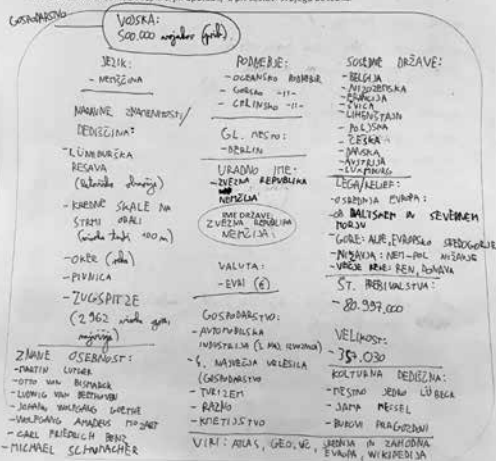

Delo z viri

2018

TVORJENJE OPISA DRŽAVE

- Izberi si poljubno evropsko državo, nato pa najdi 3 različne pisne virov, ki vsebujejo podatke za opis te države. Prednost imajo seveda knjige, kot pomočni vir pa lahko uporabiš tudi splet.
- V izbranih virih si preberi vse, kar piše o tej državi. Izpisi vse bistvene podatke (v obliki miselnega vzorca ali po alinejah).
- Miselni vzorec pretvori v BESEDILO (podatke smiselno razvrsti - začni z lego države, končaj z znanimi osebnimi). Besedilo seveda razdeli na smiselne odstavke. V besedilu odpravi morebitne jezikovne in slogovne napake, pri čemer naj ti pomaga sošolec oz. sošolka. Besedilo napiši v zvezek.
- Ustrezno navedi vse virov, ki si jih uporabil/a pri sestavi svojega besedila.

Zapisi učencev

Navajanje virov na tabli